

Nr 251.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse av mark till institutet för husdjursförädling m. m.; given Stockholms slott den 20 april 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

B. v. Stockenström.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 20 april 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Stockenström, anmäler ärende angående disposition av vissa delar av kronoegendomen 1 mantal Bergshamra nr 1, belägen inom Solna socken i Stockholms län samt Stockholms stad; och anför föredraganden härvid:

Ifrågavarande egendom uppdelas genom den s. k. Älkistekanalen i två områden, därav det södra ligger inom Stockholms stad och det norra, utgörande egendomens huvudområde, inom nämnda socken. I norr angränsas egendomen av Ulriksdals kungsgård och kronolägenheten Sveden.

Egendomen är för närvarande disponerad på följande sätt. Skogsmarken är ställd under skogsstatens förvaltning. Till egendomen hörande lägen-

heterna Sofielund och Fridhem innehavas avgiftsfritt till den 11 juni 1967 av grevliga familjen Barck, och lägenheten Aminne är av egendomens förre innehavare upplåten på arrende till den 14 mars 1953. Egendomens övriga ägor och fiskerätten i vattnen utanför ägorna hava av domänstyrelsen genom 29 särskilda kontrakt upplåtits på arrende. Sålunda är den s. k. huvudgården, omfattande större delen av egendomens åkerareal, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 21 december 1923 utarrenderad till den 14 mars 1929 och andra områden, däribland lägenheten Tivoli, samt fisket till den 14 mars 1931. Själva mangårdsbyggnaden å egendomen med uthus och ett markområde däromkring av omkring 2 hektar är jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 13 juni 1924 tillsvidare upplåtet till statens centrala frökontrollanstalt. Domänfondens årliga inkomst i arrenden från egendomen uppgår till sammanlagt 25,601 kronor, därav 2,600 kronor för huvudgården och 6,600 kronor för lägenheten Tivoli. Taxeringsvärdet å huvudgården utgör 64,000 kronor.

I skrivelse den 19 november 1926 har *domänstyrelsen* hemställt, att Bergshamra huvudgård skulle vid löpande arrendeperiods utgång den 14 mars 1929 på nytt arrende upplåtas till den 14 mars 1934. Beslut om huvudgårdens disposition för nämnda tid har emellertid ej fattats, enär från skilda håll framställningar gjorts om upplåtelse av områden från huvudgården och ovannämnda intill liggande, Bergshamrakomplexet tillhörande lägenheten Tivoli.

I sådant avseende föreligga följande framställningar, nämligen ansökning den 9 mars 1928 från interimstyrelsen för institutet för husdjursförädling, samma dag från styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt samt den 21 december 1926 och den 27 juni 1927 från odlings-sällskapet Stockholms omnejd.

Interimstyrelsen för institutet för husdjursförädling har i sin ansökning hemställt, att Kungl. Maj:t måtte, från den dag nuvarande arrenden för vederbörande markområden upphörde att gälla och så länge institutets verksamhet bestode, till institutet kostnadsfritt upplåta vissa å en ansökningen bifogad kopia av en utav kommissionslantmätaren Konrad Jansson år 1908 upprättad karta närmare angivna områden av den inom Solna socken belägna delen av egendomen, vilka områden till större delen äro utarrenderade till den 14 mars 1929 och till en mindre del till den 14 mars 1931. Å områdena finnes en staten tillhörig uthusbyggnad innehållande ladugård, stall, loge, magasin, lider m. m. Dessutom ligger därå en bostads- och stallbyggnad, rörande vilken äganderätten emellertid icke synes vara fullt utredd. Avsikten är, att institutets verksamhet skulle förläggas till ifrågavarande plats, vilken efter ingående prövning ansetts för institutets ändamål utomordentligt lämplig.

Beträffande ifrågavarande institut må här anmärkas följande: Sedan av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse genom tillkallade sakkunniga personer utredning verkstälts av frågan om upprättande av ett svenskt forskningsinstitut för husdjursförädling, beslöt styrelsen för nämnda stiftelse vid

sammanträde den 14 oktober 1927, enär inrättandet av ett dylikt institut syntes vara av stor ekonomisk betydelse för Sveriges husdjurskötsel och därmed även för jordbrukets ekonomi, att för utförande av den av de sakkunniga framlagda planen ställa till förfogande dels 514,000 kronor till bestridande av engångskostnaderna och dels 130,000 kronor årligen under 10 år från den dag institutionen organiserats. Därvid har styrelsen tillika uttalat, att styrelsen begränsat sitt årsbidrag till 10 år, förvissad om att, därest ifrågavarande forskningsinstitut visade sig motsvara förväntningarna, stiftelsens kommande styrelse skulle tillse, att institutets verksamhet kunde fortsättas.

I anslutning härtill har bildats institutet för husdjursförädling. För detta fungerar för närvarande en interimstyrelse, bestående av bankdirektören K. A. Wallenberg, generaldirektören Erik Insulander, landshövdingen Gustaf Sederholm, professorn Nils Hansson och professorn Herman Nilsson-Ehle.

Interimstyrelsen har hos Kungl. Maj:t begärt fastställandet av stadgar för institutet. Enligt det ingivna stadgeförslaget har institutet till ändamål att genom vetenskapliga och praktiska forskningar söka ständigt förbättra de inhemska husdjurens egenskaper ur ekonomisk synpunkt. Institutet skall förvaltas och företrädas av en styrelse, som har sitt säte i Stockholm och består av fem, för tre år utsedda ledamöter, varav Kungl. Maj:t förordnar två, av vilka en skall vara ordförande i styrelsen, lantbruksakademien en, centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet styrelse en och förvaltningsutskottet för hushållningssällskapens ombud en. Granskning av styrelsens förvaltning och institutets räkenskaper skall verkställas av två revisorer, utsedda den ene av lantbruksakademien och den andre av nämnda förvaltningsutskott. I händelse av anmärkning mot styrelsens förvaltning skall lantbruksakademien äga att besluta i fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.

För verksamheten hava ansetts bliva behöfliga dels en särskilt för ändamålet uppförd institutsbyggnad och dels vissa byggnader (en mindre ladugård, hönshus m. m.) för försöksdjur.

Omförmälda av *statens centrala frökontrollanstalt* gjorda framställning har tillkommit efter förhandlingar med institutet för husdjursförädling, med vilket samarbete för framtiden förutsattes. Frökontrollanstalten hemställer om upplåtelse till anstalten av ett jordområde innehållande bland annat 7.427 hektar åker. Å området är belägen den nuvarande, staten tillhöriga arrendatorbyggnaden å huvudgården, av vilken byggnad anstalten för närvarande förhyr viss del för 900 kronor för år. Såsom skäl för ansökningen åberopas, att den av anstalten hittills disponerade arealen varit alldeles otillräcklig för anstaltens kontrollodlingar, varjämte det vore nödvändigt, att den areal anstalten för dylikt ändamål behövde dreves efter en lämplig växtföljd, vilket under nuvarande förhållanden ej vore möjligt. De å det föreslagna

området producerade grödorna vore avsedda att avyttras till institutet för husdjursförädling.

Odlingssällskapet Stockholms omnejd har i sina ansökningar anhållit, att till sällskapet måtte på arrende upplåtas vissa tilläggsområden till den mark sällskapet för tiden intill den 14 mars 1934 arrenderar av ifrågasvarande egendom. Dessa tilläggsområden utgöras av en strandremsa vid Brunnsviken, en väg från sällskapets mark till den s. k. Stora allén, ett område, varå sällskapet för kolonisternas räkning uppfört ett uthus, jämte dit ledande väg samt visst område invid den väg, som från landsvägen till Ulriksdal leder fram till Bergshamra ladugård.

Domänstyrelsen har i ett den 28 mars 1928 avgivet utlåtande över samtliga dessa framställningar anfört bland annat följande:

Framställningarna, sådana de numera efter förd skriftväxling blivit avfattade, avsåge

I. Upplåtelse till statens centrala frökontrollanstalt av det å en kopia av förutnämnda av vice kommissionslantmätaren Konrad Jansson år 1908 upprättade karta med röd sträckning betecknade område, vilket område omfattade av huvudgården ägofigurerna 443—447, 541—555, 604—609, 611—616 samt delar av ägofigurerna 442, 481, 540, 581 a, 581 b, 578, 603 och av Tivoliområdet del av ägofiguren 481 med en areal av sammanlagt 10.202 hektar.

II. Upplåtelse till institutet för husdjursförädling av det å en kopia av förenämnda karta med blått betecknade område, omfattande av huvudgården ägofigurerna 446, 448 a, 448 b, 449, 450, 590—598, 610 samt delar av ägofigurerna 439, 448 a, 490, 586, 599, 601, 609 och av Tivoliområdet ägofigurerna 448 b, 486—489, 522—525, 526 a, 526 b, 527—534 samt delar av ägofigurerna 448 a och 490 med en areal av sammanlagt 14.187 hektar.

III. Upplåtelse till odlingssällskapet Stockholms omnejd av ägofigurerna 431, 432, 433 och 453 samt delar av ägofigurerna 554, 585 och 591 å förenämnda karta med en areal av sammanlagt 1.815 hektar, allt av huvudgårdens mark.

De olika ansökningarna avsåge all huvudgårdens mark och en del av lägenheten Tivolis. I gällande arrendekontrakt beträffande dessa två arrendelotter vore ej meddelad någon bestämmelse om optionsrätt till nytt arrende för vederbörande arrendatorer. Sökandena konkurrerade ej med varandra i annan mån än att frökontrollanstalten begärt få övertaga hela ägofiguren 554 och institutet för husdjursförädling hela ägofigurerna 585 och 591, medan odlingssällskapet anhållit att få arrendera vissa delar av dessa ägofigurer för vägar och för utnyttjande av ett utav sällskapet utan domänstyrelsens tillstånd å huvudgården uppfört mindre uthus m. m.

Odlingssällskapets framställning i dess nu sist berörda del ansåge domänstyrelsen ej böra vinna bifall. Mot bifall till sällskapets framställning beträffande ägofigurerna 431, 432, 433 och 453 med en areal av sammanlagt 0.409 hektar hade styrelsen däremot ej något att erinra.

Vad anginge framställningarna om markupplåtelser till frökontrollanstalten och institutet för husdjursförädling hade styrelsen för sin del ej något att erinra mot bifall till dessa framställningar, därest ur andra synpunkter kunde anses lämpligt, att ifrågasvarande områden disponerades på angivet sätt.

Vid domänstyrelsens ifrågavarande utlåtande finnas fogade yttranden av domänintendenten i länet och länsstyrelsen. Vad angår institutets för husdjursförädling och frökontrollanstaltens ansökningar har *domänintendenten* tillstyrkt desamma, medan *länsstyrelsen* — på angivna skäl — inskränkt sig till att anföra, att länsstyrelsen för sin del, därest de begärda upplåtelse-erna icke för framtiden komme att förhindra kronan att eventuellt disponera områdena för angelägnare intressen, icke ansåge sig böra framställa någon erinran emot markupplåtelse-erna med den begränsning, som kunde påkallas vid bifall till ifrågavarande framställningar om upplåtelse av viss mark åt odlingssällskapet Stockholms omnejd. Sistnämnda framställningar hava tillstyrkts såväl av domänintendenten som länsstyrelsen, därvid för upplåtelsen föreslagits en årlig arrendeavgäld av 100 kronor.

Så vitt ärendet angår institutets och frökontrollanstaltens framställningar hava vidare infortrade utlåtanden avgivits den 12 mars 1928 av lantbruksstyrelsen och den 22 i samma månad av byggnadsstyrelsen.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt nysnämnda båda framställningar.

Byggnadsstyrelsen har beträffande dem anfört följande:

Styrelsen ansåge sig till en början böra erinra, att riksdagens revisorer i sin den 30 november 1909 avgivna berättelse beträffande kronoegendomen Bergshamra anfört, bland annat, att, då det arrende statsverket åtnjote från den synnerligen välbelägna egendomen ej stode i rimligt förhållande till egendomens värde och då arrendets tillvaro syntes utgöra hinder för ett fördelaktigt utnyttjande av fastigheten, revisorererna ville ifrågasätta, huruvida ej skäl förelåge att söka få till stånd en överenskommelse, varigenom ett i ekonomiskt hänseende fördelaktigare utnyttjande av fastigheten skulle kunna åvägabringas.

Vid den år 1917 av domänintendenten och vederbörande uppskattningsmän gjorda värderingen hade egendomens värde uppskattats till 1,717,568 kronor 50 öre. Därvid hade framhållits, bland annat, att det i följd av närheten till huvudstaden lätt torde kunna uppstå något allmännyttigt ändamål, för vilket dispositionen av denna egendom skulle vara av oberäkneligt värde och att av samma anledning det icke vore med kronans fördel förenligt, att egendomen bundes genom arrendekontrakt för någon längre tid.

Sedan Kungl. Maj:t genom brev den 6 juni 1918 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att efter en allsidig utredning om behovet av mark å kronoegendomen Bergshamra nr 1 för speciella statsändamål uppgöra förslag till plan för egendomens användande för dylika ändamål ävensom för tomtupplåtelser och liknande ändamål, hade styrelsen med skrivelse den 25 juli 1923 överlämnat ett dylikt planförslag. Enligt detta förslag avsåges större delen av området för bostadsbyggande och reserverades den öppna jorden för statligt ändamål. Med förslaget till stadsplan över området hade byggnadsstyrelsen även överlämnat en ekonomisk utredning rörande områdets avkastning, av vilken inhämtades, att hela området, som, såsom nämnts, år 1917 värderats till 1,717,568 kronor 50 öre och för vars nyttjanderätt staten erlagt omkring 500,000 kronor, med dåvarande arrenden inbringade 24,091 kronor, varemot de till villaområden upplåtna delarna av området efter genomförd exploatering beräknats giva en årlig avkastning av 71,000 kronor.

Å den till det av byggnadsstyrelsen överlämnade stadsplaneförslaget hörande kartan, varav kopia funnes bifogad, vore de för statligt ändamål avsedda områdena betecknade med XV och XXXIII och omfattade en areal av omkring 108,000 kvadratmeter, vartill komme omkring 40,000 kvadratmeter ängsmark, ej avsedd att bebyggas.

Enligt föreliggande framställningar begärde frökontrollanstalten ytterligare omkring 80,000 kvadratmeter och institutet för husdjursförädling omkring 145,000 kvadratmeter. Å området torde komma att uppföras ett par institutionsbyggnader, dock icke av mera betydande storlek, men i övrigt torde den öppna terrängen komma att bibehållas i sitt nuvarande skick. Med hänsyn härtill torde ur stadsplanesynpunkt intet vara att erinra mot de nu ifrågasatta upplåtelseerna.

Styrelsen ansåge sig emellertid böra påpeka, att ifrågavarande område genom sin jämförelsevis plana terräng med sakta sluttning mot söder samt goda grundförhållanden vore synnerligen lämplig såsom byggnadsplats för en större statlig institution och att området också av denna anledning uppmärksammas såsom byggnadsplats för det nya serafimerlasarettet. Statens tillgång till mark av denna beskaffenhet i Stockholms omedelbara närhet vore ytterst begränsad, varför man måste räkna med, att krav med all sannolikhet skulle förr eller senare komma att uppstå på Bergshamraområdet för någon större statsinstitutions räkning.

För det nya institutet för husdjursförädling torde i stadens närhet kronomark finnas att tillgå, t. ex. omedelbart söder om Mörby lasarett, där helt säkert ett lämpligt jordbruksområde skulle kunna upplåtas för den nya institutionen.

För den händelse emellertid avgörande skäl föreläge för att institutet i fråga förlades å det föreslagna området å Bergshamra, vilket byggnadsstyrelsen icke vore i tillfälle att bedöma, ansåge sig styrelsen för sin del icke böra motsätta sig upplåtande av mark därstädes. Det syntes dock nödvändigt, att, såsom skett beträffande markupplåtelsen för frökontrollanstaltens räkning, de nu avsedda upplåtelseerna komme att gälla endast tillsvidare för att därigenom möjliggöra markens användande framdeles för annat statsändamål.

För att de nu begärda upplåtelseerna, vilka avsåge mycket oregelbundna markfigurer, icke framdeles vid genomförande av stadsplan över området skulle föregripa en revision av gränslinjerna, torde upplåtelseerna tillsvidare endast böra omfatta ungefärlig markareal.

Slutligen ville styrelsen framhålla att, innan de ifrågasatta nybyggnaderna uppfördes, borde undersökas, huruvida icke nu å området befintliga byggnader lämpligen kunde, efter eventuellt erforderliga om- och tillbyggnader, komma till användning för ändamålet. I varje fall borde byggnadsstyrelsen bliva i tillfälle att granska blivande byggnadsförslag i syfte att ernå ett enhetligt bebyggande av den öppna terrängen och att eventuella nybyggnader gäves ett sådant läge, som icke framdeles försvårade ett eventuellt uppförande därstädes av ett större byggnadskomplex.

Styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet har i infortrat utlåtande den 14 mars 1928 över den av institutet för husdjursförädling gjorda ansökningen tillstyrkt densamma, därvid framhållits, att den för institutet föreslagna byggnadsplatsen syntes gynnsam med hänsyn till eventuellt samarbete med centralanstaltens husdjursavdelning.

Sedan interimstyrelsen för institutet för husdjursförädling beretts tillfälle

avgiva yttrande med anledning av vad sålunda i ärendet förekommit, har *interimstyrelsen* i skrivelse den 11 april 1928 anfört i huvudsak följande:

Det område söder om Mörby lasarett, som byggnadsstyrelsen talat om, bestode *dels* av cirka 9.8 hektar öppen jord, som sträckte sig väster ut från Djursholmsvägen ned till Eidsviken, och *dels* av en remsa om cirka 3.2 hektar öppen jord liggande söder om den förra och utefter Djursholmsvägen. Dessa områden vore emellertid tillsammans avgjort för små för det jordbruk, som institutet för husdjursförädling behövde bedriva. Vid jämförelsen av storleken av Mörbyområdet med storleken av det av institutet för husdjursförädling begärda området vid Bergshamra, bestående av cirka 13.6 hektar öppen jord, måste nämligen hänsyn tagas till att, ehuru statens centrala frökontrollanstalt och institutet begärt skilda områden, det vore avsett, att jordbruket skulle bedrivas som en enhet, samt att på frökontrollanstaltens del odlade växter företrädesvis skulle användas till utfodring av djur tillhöriga institutet. Den gemensamma odlingsbara jorden vid Bergshamra skulle därigenom bli cirka 23.6 hektar. Skillnaden i storlek mellan områdena vid Mörby och Bergshamra bleve ännu mera markerad därigenom att den nyss nämnda remsan om cirka 3.2 hektar utefter Djursholmsvägen genom sitt utsatta läge vore så svårövervakad, att den knappast alls torde kunna komma ifråga. Medan vidare den öppna jorden på Bergshamraområdet låge samlad, vore motsvarande område vid Mörby sönderstyckat dels av flera skogklädda kullar dels av inom området liggande avskilda villaområden, vilket allt försvårade jordens skötande, särskilt med hänsyn till att institutet för husdjursförädling i och för det ostörda utförandet av sitt vetenskapliga arbete behövde så lättskött mark som möjligt. Jämfördes så strandområdena, som av institutet vore tänkta att användas vid försök med ankor och gäss, funnes vid Bergshamra Brunnsvikens rena vatten, medan vid Mörby kloakledningen från lasarettet utmynnade på den ifrågavarande stranden. Vid en jämförelse av lämpligheten i och för förläggning av institutet mellan områdena vid Mörby och Bergshamra kunde sålunda ingen tvakan råda om det senares stora företräden framför det förras. Härtill komme, att Bergshamra syntes utgöra den naturliga fortsättningen på den s. k. vetenskapsstaden å Norra Djurgården med ett läge möjliggörande samarbete i främsta rummet med husdjursavdelningen vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.

Beträffande byggnadsstyrelsens meddelande, att de till villaområdena upplåtna delarna vid Bergshamra efter exploatering beräknades giva en årlig avkastning av 71,000 kronor, finge framhållas, att institutets för husdjursförädling blivande verksamhet måste anses som ett allmännyttigt statsändamål samt att Knut och Alice Wallenbergs stiftelse för detta ändamål anslagit en årlig summa under 10 år, som vore större än den nyss nämnda, nämligen 130,000 kronor, och att efter nämnda tid ytterligare bidrag eventuellt ställts i utsikt.

De utredningar, som föregått planläggningen av ifrågavarande institut, synas bestyrka, att institutet bör bli till ett mycket värdefullt stöd för det svenska lantbruket. Viktiga resultat för vår inhemska husdjursavel och därmed för lantbrukets ekonomi torde kunna förväntas av en på praktiska forskningsuppgifter inriktad verksamhet sådan som den här avsedda. Med den betydelsefulla ställning husdjurskötseln redan intager inom vårt jord-

*Departements-
chefen.*

bruk och vilken i framtiden kan väntas bliva än mer framträdande kommer värdet av en framgångsrik forskningsverksamhet för husdjursförädlingen att ytterligare stegas. För egen del måste jag därför finna fullgoda skäl föreligga för att staten i så måtto lämnar sin medverkan till institutets tillkomst, att den mark, som erfordras för ändamålet, kostnadsfritt ställes till förfogande.

Beträffande upplåtelsen av det ifrågasatta området vid Bergshamra har visserligen av byggnadsstyrelsen framhållits, att detsamma med hänsyn till dess gynnsamma belägenhet och beskaffenhet i övrigt lämpligen bör reserveras för någon framtida större statlig institution. Gentemot detta må emellertid erinras, att för den närmaste tiden ingen annan nyttig användning av området kunnat föreslås än dess utarrendering för jordbruksändamål på viss tid, varvid man räknat med en förhållandevis blott ringa avkomst därifrån. I jämförelse härmed måste områdets upplåtande till ifrågavarande vetenskapliga institut vara att föredraga. Härigenom öppnas jämväl möjlighet till ett som önskvärt ansett samarbete med frökontrollanstalten i fråga om brukningen av jorden m. m.

Ur stadsplanesynpunkt torde ej heller några avgörande betänkligheter möta mot markområdets upplåtande till här ifrågavande ändamål. I detta avseende får, såsom byggnadsstyrelsen anfört, förutsättas, att de å området redan nu befintliga byggnaderna i första hand tagas i anspråk för den blivande institutionen samt att inga nybyggnader uppföras utan en föregående granskning av deras lämplighet med hänsyn till områdets framtida disposition för annat byggnadsändamål.

Alternativt har visserligen av byggnadsstyrelsen förordats institutets förläggning till ett annat staten tillhörigt område söder om Mörby lasarett. Såsom av institutsstyrelsen närmare påvisats måste dock sistnämnda plats i olika avseenden anses för ändamålet mindre lämplig.

I betraktande av nu anförda omständigheter anser jag mig kunna tillstyrka, att ett markområde av den ungefärliga omfattning, som angivits i domänstyrelsens skrivelse, upplåtes vid Bergshamra till institutet för husdjursförädling. För att i en framtid möjliggöra markens användning för annat ändamål, därest så befinnes böra ifrågakomma, bör dock, på sätt byggnadsstyrelsen också framhållit, upplåtelsen icke ske för en obegränsad framtid. Med hänsyn till den tidsbegränsning av 10 år, som tillsvidare satts för årsbidraget från stiftelsen, torde jämväl nu ifrågavarande markupplåtelse icke böra fast bindas för längre tid än sålunda bestämts. Skäligt torde dock vara att därutöver, i händelse av fortsatt uppehållande av institutets verksamhet, institutet medgives rätt att fortfarande disponera markområdet med skyldighet att avflytta inom viss tid, förslagsvis tre år, efter skedd uppsägning.

Vad därefter angår den begärda upplåtelsen av ytterligare mark till frökontrollanstalten anser jag mig kunna tillstyrka sagda upplåtelse såsom erforderlig för ett rationellt bedrivande av anstaltens verksamhet. På sätt byggnadsstyrelsen framhållit synes ur stadsplanesynpunkt intet vara att

erinra häremot. I överensstämmelse med vad som gäller beträffande det av anstalten för närvarande disponerade området, bör även ifrågavarande tilläggsmark upplåtas att av anstalten innehavas tillsvidare.

Vidkommande båda ifrågavarande markupplåtelser bör givetvis gälla, att marken icke må tillträdas förr än nuvarande arrendetiden gått tillända, där icke, såsom ifrågasatts, överenskommelse om tidigare tillträde av marken i dess helhet eller del därav i vederbörlig ordning träffas.

I övrigt torde för upplåtelsebörja stadgas de villkor, som av byggnadsstyrelsen angivits samt Kungl. Maj:t eljest kan finna skäl föreskriva.

De av odlingssällskapet gjorda framställningarna om arrenderätt till viss ytterligare mark vid Bergshamra påkallar i detta sammanhang icke något avgörande, utan torde Kungl. Maj:t framdeles därutinnan vilja fatta beslut.

Till sist må framhållas, hurusom ärendets avgörande redan vid årets riksdag synes önskligt, på det att icke genom dröjsmål från statens sida med ett beslut i själva markfrågan uppskov med igångsättningen av det nya institutets verksamhet skall vållas. Ett dylikt framläggande av ärendet till riksdagen synes också jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna ske utan hinder av, att den för propositioners avlämnande i allmänhet stadgade tiden gått till ända.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från kronoegendomen Bergshamra nr 1 i Stockholms stad och län må upplåtas till statens centrala frökontrollanstalt ett område av omkring 10 hektar, inbegripet av anstalten för närvarande disponerad mark, och till institutet för husdjursförädling ett område av omkring 14 hektar, allt på i huvudsak de villkor, som ovan föreslagits.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Rune Thygesen.